BIJLAGE OVERZICHT AFVALSTOFFENHEFFING

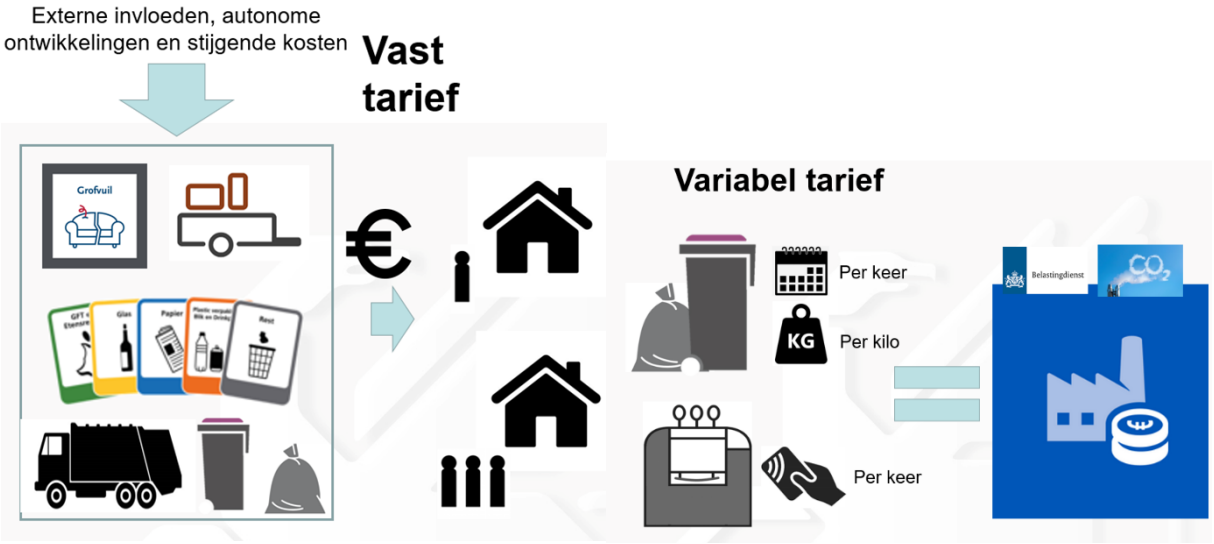
Opbouw afvalstoffenheffing, verdeling van kosten en opbrengsten
Er zijn enkele relevante ontwikkelingen die veel invloed uitoefenen op de hoogte van de afvalstoffenheffing. De gehele afvalbeheerskosten omvatten veel onderdelen, die allemaal inwerken op het totaal, maar een van de grootste invloeden wordt uitgeoefend op het verwerken van restafval. In de afgelopen zijn er vanuit de rijksoverheid flinke belastingen geheven op het verbranden van restafval. Tussen 2018 en 2025 is de verbrandingsbelasting al flink gestegen en die zal de komende jaren alsmaar verder oplopen. Vanaf 2026 komt daar de CO_2-heffing bovenop. Alles bij elkaar genomen resulteert dat in 2030 in een belasting van naar verwachting €100/ton voor restafval (nu is dat €39/ton). Daarnaast stijgen de verwerkingskosten van restafval (en andere stromen) sowieso al door o.a. hogere personeels- en investeringskosten binnen de afvalbranche.

Los van de belasting en hogere verwerkingskosten worden bij die verbranding ook nog eens grondstoffen verbrand die anders geld opbrengen, zoals papier en glas bijvoorbeeld. Op die manier is er op twee manieren sprake van hogere kosten. Deels direct en deels indirect in misgelopen inkomsten. Om deze redenen wordt het voor gemeenten in toenemende mate een noodzaak om het restafval sterk te verminderen en daarmee ook meer regie te kunnen houden op de totale kosten van het afvalbeheer.

In een veranderende werkwijze (niet één vast tarief voor afvalstoffenheffing) wordt onderscheid gemaakt tussen een vast en een variabel deel van de heffing. Het vaste deel is nog altijd het grootste deel van de heffing om de meeste kosten te dekken. Daaronder valt eigenlijk alles wat je aan kosten maakt, behalve je restafval. Dat is dus alle andere inzameling, verwerking, afvalbrengstation, etc. Hierbij wil je garanderen dat je de dienstverlening aan je inwoners kan blijven garanderen en dat dit op een kostendekkende wijze kan blijven gebeuren.

Om te bepalen hoe hoog je het vastrecht maakt dien je in te schatten welke deel van kosten je toerekent aan het variabel tarief. Hierbij kijk je specifiek naar de fractie restafval. Hoeveel kost het om al het restafval te verwerken, hoeveel restafval wordt verwacht in de nieuwe situatie en hoeveel moet je dan binnenkrijgen om voldoende kostendekkend te zijn. Daarmee bepaal je het risicoprofiel dat je als gemeente wilt hebben. Hoe hoger het aandeel inkomsten uit het vastrecht, des te lager het risico om met een tekort te eindigen en des te lager het risicoprofiel. Het resterende deel van de afvalbeheerskosten moeten gedekt worden uit het variabele deel. Zoals gezegd met daarin de afweging gemaakt worden wat je hieronder wil brengen. Uitgangspunten in Weststellingwerf zijn:

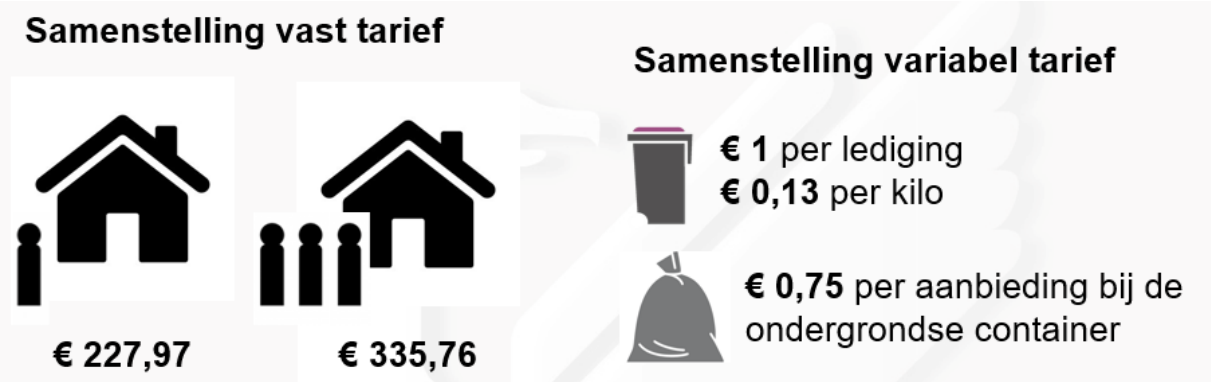
- Vast tarief – hiermee worden alle kosten gedekt voor de inzameling en verwerking van grondstoffen (excl. verwerking restafval). *Hieronder vallen ook de kosten voor de compenserende maatregelen*
- Aanhouden van 100% kostendekkendheid
- Variabele tarief – dit deel hangt af van het afvalgedrag van een huishouden. Bestaande uit een tarief per lediging en een tarief per kilo, Hiermee wordt alleen de verwerking van het restafval gedekt.

Figuur 1: Weergave dekking vaste tarief voor alles binnen het domein afval, m.u.v. van de verwerking van restafval (variabel tarief)

Overzicht afvalstoffenheffing gemeente Weststellingwerf, diftar+
Op basis van de onderstaande afwegingen is de afvalstoffenheffing voor 2026 samengesteld:

- Het tarief van € 1,- per aanbieding van de minicontainer voor het restafval (met paarse deksel) geldt ook in de andere gemeenten met diftar+. Ervaringen hier wijzen uit dat dit een tarief is dat ervoor zorgt dat men de container vol(ler) aan de weg zet, zodat een efficiënte inzameling gepland kan worden. De ervaringen bij de andere gemeenten geven geen signaal om af te wijken van dit tarief.
- Het tarief van € 0,13 per kilo aangeboden in de minicontainer voor het restafval (met paarse deksel) is tot stand gekomen met de verwerkingskosten van het restafval in gedachten. Dit tarief kent een lager risico op de diftar-paradox, omdat hiermee de kosten voor een te verwerken kilo restafval gedekt worden. Als de kilo's lager uitvallen zijn er naar rato minder verwerkingskosten en andersom. Hiermee wordt het risico op een financieel tekort uit het variabel tarief aan het eind van 2026 verkleint. Hierbij niet te kort doende aan de impact van de maatregelen. Kijkend naar de ervaringen bij o.a. Leeuwarden blijkt een lage prikkel (daar was dat € 0,09 per kilo) toch een flinke reductie van het restafval tot gevolg te hebben.
- Het tarief van € 0,75 per aanbieding volgt uit het tarief per kilo. Hierbij kijkend naar de verhouding qua volume waarin men restafval aan kan bieden (de minicontainer bedraagt 240 liter, een inwerpopening van een verzamelcontainer is 40 tot 60 liter) wordt een verdeelsleutel toegepast. Dezelfde verhouding wordt door de andere gemeenten aangehouden en hierbij zijn geen aanwijzingen om de werkwijze aan te passen.
- Het tarief van € 0,13 per kilo aangeboden fijn en grof restafval op het afvalbrengstation. Deze fracties zijn vergelijkbaar van aard aan het huishoudelijk afval dat aangeboden wordt in de minicontainer (met paarse deksel) en dient gelijk getrokken te worden. Hiermee is er sprake van een uniform tarief voor inwoners, zowel aan huis als op het afvalbrengstation.

Figuur 2: Weergave afvalstoffenheffing 2026 Weststellingwerf

Vergelijking met regiogemeenten met diftar+
In de gemeente Ooststellingwerf en Heerenveen kent men al sinds 2018/2019 een diftar+ methodiek, waarbij het restafval per kilo en per aanbieding wordt afgerekend. In beide gemeenten is het variabel tarief in de daaropvolgende jaren toegenomen en inmiddels gestegen tot respectievelijk € 0,30 en € 0,37 per kilo. Jaarlijks worden deze tarieven, op basis van de beschikbare gegevens, aangepast en wordt gezorgd voor enerzijds voldoende prikkel (stimulans tot betere scheiding) en anderzijds om het vastrecht stabiel (of slechts licht stijgend) te houden. Hiermee wordt jaarlijks gezocht naar de juiste balans van het systeem, met goede resultaten. Beide gemeenten scoren hoog op zowel prestaties (minder restafval), als op een relatief lage afvalstoffenheffing.

Weststellingwerf	€ 227,97 € 335,76	Eenpersoons Meerpersoons
Ooststellingwerf (2025)	€ 158,-	Eenpersoons Meerpersoons
Heerenveen (2025)	€ 167,-	Eenpersoons Meerpersoons
Leeuwarden (2025)	€ 177,- € 266,04	Eenpersoons Meerpersoons

Samenstelling variabel tarief

per lediging
per kilo

per aanbieding bij de ondergrondse container

Weststellingwerf	€ 1 / lediging € 0,13 / kg	€ 0,75 / aanbieding
Ooststellingwerf (2025)	€ 1 / lediging € 0,30 / kg	€ 1,40 / aanbieding
Heerenveen (2025)	€ 1 / lediging € 0,37 / kg	€ 2,20 / aanbieding
Leeuwarden (2025)	€ 1 / lediging € 0,20 / kg	€ 1,15 / aanbieding

Figuur 3: Vergelijking met regio gemeenten op vaste en variabele tarief diftar+